

Praktiske råd når døden indtræffer

Bedemand

Ved dødsfald er der tradition for, at de pårørende henvender sig til en bedemand og aftaler, at bedemanden på vegne af de pårørende skal tage sig af en lang række praktiske forhold i forbindelse med dødsfaldet og begravelsen. Der er imidlertid ikke pligt til at bruge bedemand. De pårørende kan vælge selv at stå for alt vedrørende begravelsen. Eller de kan aftale med bedemanden, at de selv ordner nogle ting, mens bedemanden klarer andre forhold.

Mange vil i en sådan situation føle ubehag ved at skulle forholde sig til priser og ydelser. Det gælder imidlertid også her, at jo mere man selv tager sig af, jo billigere kan begravelsen gøres. Spørg derfor bedemanden om prisen på de forskellige ydelser, før der bliver indgået aftale.

Hvis du vil klage over forhold i forbindelse med bedemandsbranchen, kan du kontakte Ankenævnet for Bedemandsbranchen. Du kan finde nærmere oplysninger om det på følgende link: [ankenævnet-for-bedemandsbranchen](#).

Ligklæder

Der er ikke noget krav om, at afdøde skal iklædes særlige ligklæder. Der er ikke noget i vejen for, at afdøde lægges i kisten i sit eget tøj eller er nøgen. Normalt lægges afdøde på ryggen, men er der plads i kisten er det også muligt at lægge afdøde på siden.

Rustvogn

Der er tradition for, at kisten bliver transporteret i en rustvogn. Man må imidlertid gerne selv stå for transporten af kisten. Transporten skal dog foregå på en sådan måde, at straffelovens bestemmelse om usømmelig omgang med lig ikke bliver overtrådt. Man skal desuden være opmærksom på, at der ikke sker forstyrrelse af den offentlige orden.

Kister og urner

Afdøde, som skal begraves på en af folkekirkens kirkegårde, og afdøde, som skal kremeres, skal være anbragt i kiste.

Der er ingen særlige krav til, hvordan en kiste skal se ud. Dvs. at man gerne må dekorere kisten selv. Hvis en kiste er større end normalt, kan det dog betyde, at den ikke kan nedsættes i gravstedet.

En kiste, der skal nedsættes på en kirkegård, må hverken helt eller delvist være fremstillet af plastic eller andet uforgængeligt materiale. Det er ikke tilladt at anvende plasticposer eller plasticindsatse. Hvis kisten er lavet af et materiale, som er forholdsvis vanskeligt forgængeligt, f.eks. metal og nogle træsorter, kan fredningstiden for gravstedet blive forlænget. Det har indflydelse på prisen for erhvervelse af gravsted.

Hvis anskaffelse af kiste sker gennem en bedemand, så spørg bedemanden om fordele og ulemper ved de forskellige modeller. Ud over forskel i pris kan der være forhold ved kistens kvalitet eller konstruktion, som de pårørende tillægger betydning. Den naturlige nedbrydningsproces bevirker, at graven på et tidspunkt synker sammen. Det er forskelligt, hvor hurtigt dette sker, og det kan bl. a. afhænge af kistens beskaffenhed, jordbundsforholdene og den teknik, der er anvendt ved jordpåfyldning.

Hvis afdøde skal kremeres, er det krematoriets bestyrelse, som afgør, om kisten er egnet til brænding. Hvis kisten er større end normalt, kan det være umuligt for krematoriet at brænde den.

Man bør derfor altid kontakte kirkegården, hvis man ønsker at bruge en hjemmelavet kiste. På den måde kan man på forhånd sikre sig, at der ikke opstår problemer.

En urne, som er fremstillet af plasticmateriale eller andet langsomt forgængeligt materiale, må kun jordfæstes, hvis kirkegårdsbestyrelsen på forhånd har givet tilladelse. Der er også mulighed for, at asken kan jordfæstes uden brug af urne.

Højtidelighed

De fleste ønsker en kirkelig begravelse. Når man ønsker det, kan det anbefales at tage kontakt til præsten, straks efter at dødsfaldet er sket, for at aftale, hvornår højtideligheden skal holdes, og hvor den skal foregå. Kontakten til præsten kan eventuelt ske gennem kirkekontoret. Det er almindeligt, at de pårørende har en samtale med præsten, hvor man bl.a. kan aftale, hvilke salmer der skal synges.

Der er salmebøger til rådighed i alle folkekirkens kirker og kapeller. Det er derfor ikke nødvendigt at få trykt et særligt blad med de salmer, der skal synges, medmindre man aftaler, at der skal synges tekster, som ikke findes i salmebogen.

Det er også muligt at holde højtideligheden hjemme, i forsamlingshuse eller andre egnede lokaler.

Gravsted

Det er på de fleste kirkegårde muligt at vælge mellem forskellige typer af gravsteder. F.eks. mellem kistegravsteder af forskellig størrelse og udformning, urnegravsteder og kiste- eller urnenedsættelse i fællesplæne. Når der skal vælges gravsted, så spørg, hvilke valgmuligheder der er, og bed om at se priserne for erhvervelse af de forskellige typer af gravsteder. Prisen kan variere en del mellem de forskellige typer af gravsteder. Prisen er desuden afhængig af, om afdøde var

medlem af folkekirken eller ej. Den er normalt også afhængig af, om afdøde boede i den kommune, hvor kirkegården ligger, eller et andet sted.

Vedligeholdelse

Et gravsted skal vedligeholdes. Det kan de pårørende vælge selv at gøre, når det drejer sig om et almindeligt kistegravsted eller urnegravsted. Mange vælger imidlertid at indgå en aftale med kirkegården om vedligeholdelse. Der kan mod betaling af et engangsbeløb indgås aftale om vedligeholdelse i hele brugs- eller fredningsperioden. Der kan også løbende træffes aftale med kirkegården om vedligeholdelse. Hvis det sker, vil kirkegården normalt opkræve betalingen en gang årligt. Bed om at se kirkegårdens priser for de forskellige muligheder for vedligeholdelse, før der bliver indgået en aftale.

Hvis begravelsen sker i et fælles gravsted, er det normalt obligatorisk, at der skal betales for vedligeholdelse med et engangsbeløb, som dækker hele fredningsperioden. Ved begravelse i et fælles gravsted, er der normalt også meget begrænsede muligheder for valg af individuelt gravminde.

Hvordan finder jeg oplysninger om min kirkegård?

Reglerne for udsmykning og beplantning af gravsteder m.m. kan være forskellige fra kirkegård til kirkegård. Der kan også være forskel på, hvad der er tilladt på forskellige afdelinger på en kirkegård. Det er derfor en god idé at bede om at se et eksemplar af kirkegårdsvedtægten, før man vælger et bestemt gravsted.

I kirkegårdsvedtægten kan man se de almindelige ordensregler og bestemmelser, der gælder på kirkegården. Men også regler om udsmykning og beplantning af gravsteder samt udformning af gravminder. Da disse regler kan variere fra en del af kirkegården til en anden, er det ikke mindst nødvendigt at kende dem, hvis man har særlige ønsker til, hvordan et gravsted skal se ud.

Det er kirkegårdens bestyrelse, som beslutter, hvilke regler der skal være. Kirkegårdsvedtægten skal i øvrigt også indeholde de forskellige takster, som skal betales for brugsret til gravsteder og vedligeholdelse m.m.

Flytning af kister og urner

Valg af gravsted er en beslutning, der rækker mange år frem i tiden. Det er meget vanskeligt at få tilladelse til at flytte en afdød, der er begravet i kiste. Det skyldes, at der ikke alene skal tages hensyn til gravfreden, men også til sundhedsmæssige og etiske forhold. Afdøde kan kun flyttes, hvis stiftsøvrigheden giver tilladelse. På grund af de restriktive regler, sker det næsten aldrig.

Flytning af urner forudsætter, at afdødes nærmeste pårørende er enige herom, og at indehaverne af gravstedsretten er enige i ønsket. Det påhviler den, der fremsætter anmodning om flytning af urnen, at sørge for dokumentation for at de nævnte har samtykket. Den, der anmoder om flytning af urnen, må sikre sig, at der er adgang til nedsættelse på den kirkegård, hvor urnen ønskes flyttet til.

Kilde: folkekirken.dk